

رساله مختصری است در معنای دین و ملت و منهاج که به درخواست شخصی نگاشته و آن را در یک «مقدمه» و سه «فصل» و یک «خاتمه» تنظیم نموده بدین عناوین: المقدمة: فی امور ینبغی تصورها؛ فصل ۱. تحقیق معنی الدین لغة و شرعا؛ ۲. تحقیق معنی الملة؛ ۳. تحقیق معنی المنهاج؛ الخاتمة: فی تحقیق بعض الالفاظ المناسبة بهذا المقام.

آغاز: الحمد لله الذي هدانا للصراط المستقيم دين محمد و منهاج علي و ملة ابراهيم و الصلاة و السلام عليهم و علي آلهم الذين ببركتهم خلق الانسان في احسن تقويم ...

۱. قم؛ مرکز احیاء؛ شماره نسخه: ۴۰۵۱/۳

آغاز: برابر؛ انجام: هذا ما اردنا املا له لمن زاد الله عزه و اقباله وضاعف قدره و اجلاله مع قلة البضاعة و تشتيت الامر و اخلاله.

خط: نسخ، بی ک، تا: قرن ۱۲؛ محشی با عنوان «منه عفی عنه»؛ جلد: تیماج قهوه ای، ۸ گگ (۱۳ پ-۲۰ پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۱۶×۱۰/۵ سم [محدث ارموی مخ: ۲-۱۱۱]

۲. شیراز؛ علامه طباطبائی؛ شماره نسخه: ۷۷/۳

آغاز: برابر

خط: نستعلیق شکسته، کا: محمّد علی بن حبیب الله حسینی، تا: ۱۱۲ق، ۶ گگ (۳۳ پ-۳۸ ر)، اندازه: ۱۲×۱۸ سم [نسخه پژوهی: ۳-۷۷]

● السراج الوهاج فی شرح المنهاج / اصول فقه / عربی

sa-sirāj-ul wahnāj fi š-il mināhij

جاربردی، احمد بن حسن، - ۷۴۶ قمری

jārbardī, ahmad ebn-e hasan (- 1346)

وابسته به: منهاج الوصول الى علم الاصول؛ بیضاوی، عبدالله بن عمر (-۶۸۵)

این شرح از قدیمی ترین شرح منهاج الوصول و یکی از معتبرترین آنها است، زیرا شارح از شاگردان بیضاوی (صاحب متن) و شاید افضل آنان بوده است. صاحب متن و شرح هر دو در تبریز مدفونند.

آغاز: الحمد لله الذي خلق السماوات والارض و ابداع فيهما انواع الموجودات من الفلكيات والعنصریات

[كشفت الظنون ۱۸۷۹/۲؛ ریحانة الأدب ۱/۳۸۰]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۱۵۷۱

آغاز: ... الكتاب المسمى بمنهاج الوصول إلى علم الأصول [..] المعقول أو المنقول؛ انجام: فيجوز له الإفتاء أيضاً سواء سمعه على سبيل المشافهة ...

خط: نسخ، بی ک، تا: قرن ۸؛ افتادگی: آغاز و انجام؛ تملک: سید محمد شریف؛ کاغذ: خانباغ، جلد: تیماج قهوه ای، ۱۸۷ گگ، ۲۱

سطر (۱۵×۹)، اندازه: ۱۴×۱۸/۵ سم [ف: ۲۹-۲۶۹]

۲. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۹۰

عبدالوهاب بن احمد بن الفرفور سپس محمد سعدی حسینی
نصیب زاده سبطینی الفرفور در ۱۰۹۹ [فیلمها ف: ۳-۱۶۱]

● السراج الوهاج فی ارتقاء مراتب سلم العلوم / منطق / عربی

as-sirāj-ul wahnāj fi irtiqā'-i marātib-i sullam-il 'ulūm

محمد فیروز بن محبت

mohammad firūz ebn-e mohabbat

وابسته به: سلم العلوم فی صناعة المیزان؛ بهاری، محب الله بن عبدالشکور (-۱۱۱۹ق)

شرح مزجی و آمیخته متن سلم العلوم محب الله بن عبدالشکور بهاری است که جز «السلم المرونی فی المنطق» عبدالرحمن اخضری است.

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۲۳۵۲

آغاز: بسمله، لك الحمد يا من من على الاكوان باصناف الاحسان ... و بعد فیقول؛ انجام: در مختلطات نانوشته مانده: فح قولنا كلما

لم يكن الاثنان عددا

خط: شکسته، نستعلیق، بی ک، تا: اواخر قرن ۱۲؛ کاغذ: کاغذ ترمه، جلد: میشن سیاه، ۱۷۸ گگ، ۱۹ سطر، اندازه: ۱۶×۲۳ سم [ف: ۱-۲۶۹]

● السراج الوهاج فی بیان الاسرب و الزاج / کیمیا / عربی

as-sirāj-ul wahnāj fi bayān-il usrub wa-z zāj

شیخ بهائی ثانی، علی اکبر، ق ۱۳ قمری

šayx-e bahā'ī-ye sānī, 'alī akbar (- 19c)

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۳۲۰۱/۴

آغاز: بسمله، الحمد لله الذي خلق الليل الداج و اسماء و ذات الابراج ... اما بعد فيقول العبد الاحقر خادم الفقراء على اكبر ... انه قد اشتهر في السنة الحكماء رضوان الله عليهم بخمر الاسرب و الزاج؛ انجام: و اما اذا اريد بالاسرب ذهب العامة و بالزاج العنان الاحمر فوجه العمل في ذلك

خط: نسخ، بی ک، بی تا؛ کاغذ: فرنگی سفید و آبی، جلد: میشن سیاه، ۳۱ پ-۳۲ پ)، ۲۰ سطر، اندازه: ۱۴×۲۰/۸ سم [ف: ۶-۲۸۸]

● سراج الوهاج فی تنقیح معنی الدین و الملة و المنهاج / متفرقه / عربی

sirāj-ul wahnāj fi tanqīh-i ma'n-ad dīn wa-l millat wa-l mināhij

عبدالحی بن محمد رفیع، ق ۱۲ قمری

'abd-ol-hayy ebn-e mohammad rafī' (- 18c)

تاریخ تألیف: شوال ۱۱۲۰ق

فهرستگان نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد هفدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276255

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳